

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/195984,Pawel-Was-Burmistrz-Lap-przed-sadem-doraznym-Korpusu-Bezpieczenstwa-Wewnetrznego.html>
03.03.2026, 07:47

Paweł Wąs: Burmistrz Łap przed sądem doraźnym Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Jednym ze skazanych przez sąd doraźny KBW na terenie Białostocczyzny był burmistrz miasta Łapy, wydający fałszywe dokumenty tożsamości dla żołnierzy 5. Brygady Wileńskiej AK.

15.01.2024

Na początku lutego 1946 r. utworzono ponadnormatywne składy orzekające w trybie doraźnym, działające pod szyldem sądów okręgowych na terenie ówczesnych województw: białostockiego, lubelskiego, warszawskiego, łódzkiego, poznańskiego, kieleckiego, rzeszowskiego, krakowskiego. Na potrzeby (rozpoczętej 5 lutego) tzw. operacji specjalnej walki z bandytyzmem do Ministerstwa Sprawiedliwości oddelegowano wojskowych sędziów i prokuratorów, rozpatrujących sprawy osób zatrzymanych przez grupy operacyjne wojska oraz Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Składy orzekające skierowano do dyspozycji dowódcy KBW gen. Bolesława Kieniewicza, który zapewnił im środki transportu, ochronę, pomieszczenia oraz wszelkiego rodzaju zaopatrzenie. Faktycznym zwierzchnikiem sędziów i prokuratorów był sowiecki płk Konstanty Lasota – szef Wojskowego Sądu KBW.

Nowo powstałe sądy doraźne (sądy na kółkach, sądy obwoźne, sądy objazdowe itp.) miały dużą autonomię. Cechowało je stosowanie pospiesznej, uproszczonej procedury oraz orzekanie wielu wyroków śmierci, od których nie można było się odwołać. Skazańca mógł ułaskawić jedynie prezydent KRN. Po nadejściu decyzji o nieskorzystaniu z prawa łaski wyrok wykonywano, niekiedy już w dniu procesu. W trakcie swej działalności, od lutego do końca czerwca 1946 r., sądy doraźne KBW rozpatrzyły 331 spraw, w których osądzono 801 osób. Wydano 368 wyroków śmierci, z czego w pięciu przypadkach prezydent Bolesław Bierut przychylił się do prośby o łaskę. Trzem skazańcom udało się zbiec przed egzekucją.

Kluczową rolę w działalności sądów doraźnych KBW odgrywali sędziowie wojskowi. W ramach utrwalania systemu komunistycznego nie mieli oni żadnych skrupułów w masowym orzekaniu kar śmierci. Na miano najbardziej represyjnego zasłużył bez wątpienia kpt. Włodzimierz Ostapowicz. W okresie od 9 lutego do 30 czerwca skład orzekający pod jego przewodnictwem osądził 165 osób, z czego 93 skazał na karę śmierci. Jednym ze skazanych na karę więzienia był burmistrz Łap.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł